שלום-עליכם

שיר-השירים

אַ יוגנטראָמאַן

ערשטער טייל

בוזי

א

בוזי איז אַ נאָמען, פֿאַרצויגן פֿון אסתּר ליבע: ליבוזי – בוזי. זי איז עלטער פֿון מיר מיט אַ יאָר, און אפֿשר מיט צוויי, און ביידע אין איינעם זענען מיר נישט אַלט קיין צוואָנציק יאָר. היינט זעצט אייַך אַוועק, זייַט מוחל, און רעכענט אויס, וויפֿל בין איך אַלט און וויפֿל זי? נאָר דאָס, מיין איך, איז נישט וויכטיק. איך וועל אייַך בעסער דערציילן איר ביִאָגראַפֿיע אין קורצן.

מייַן עלטערער ברודער בעני איז געזעסן אין אַ דאָרף, געהאַלטן אַ מיל, געקענט שיסן פֿון אַ ביקס, פֿאָרן רייַטנדיק אויף אַ פֿערד און שווימען ווי אַ מזיק. איין מאָל זומער האָט ער זיך געבאָדן אין טייַך און איז דערטרונקען געוואָרן. אויף אים איז געזאָגט געוואָרן, דער פסוק: "אַלע גוטע שווימער ווערן דערטרונקען". נאָך אים איז געבליבן אַ מיל, צוויי פֿערדלעך, אַ יונגע אַלמנה מיט איין קינד. די מיל האָט מען אָפּגעלאָזט, די פֿערדלעך האָט מען פֿאַרקויפֿט, די יונגע אַלמנה האָט חתונה געהאַט און איז אַוועקגעפֿאָרן ערגעץ ווייַט, און דאָס קינד האָט מען געבראַכט צו אונדז.

דאָס איז געווען בוזי.

ב

אַז דער טאַטע האָט ליב בוזין, ווי אַן אייגן קינד, און אַז די מאַמע ציטערט איבער איר, ווי איבער אַ בת-יחידה – דאָס איז גרינג צו פֿאַרשטיין. זיי האָבן געפֿונען אין איר אַ טרייסט נאָך דעם גרויסן בראָך. אָבער איך? פֿאַר וואָס אַז איך קום פֿון חדר און טרעף נישט בוזין, קריכט מיר נישט דאָס עסן אין האַלדז אַריַין? און אַז בוזי איז געקומען, ווערט ליכטיק אין אַלע ווינקעלעך? און אַז בוזי רעדט צו מיר, לאָז איך אַראָפּ די אויגן? און אַז בוזי לאַכט פֿון מיר, וויין איך?

און אַז בוזי...

ג

איך האָב לאַנג אַרויסגעקוקט אויף דעם ליבן גוטן יום-טובֿ פּסח. דעמאָלט וועל איך זיַין פֿריַי. איך וועל שפּילן מיט בוזין אין ניס, אַרומלויפֿן אין דרויסן, גיין באַרג-אַראָפּ צום טיַיך. דאָרט וועל איך איר ווייַזן, ווי מע לאָזט קאַטשקעלעך אויפֿן וואַסער. אַז איך זאָג איר, גלייבט זי מיר נישט. זי לאַכט. בכלל, גלייבט מיר בוזי נישט פֿון דאַנעט אַהין. דאָס הייסט, זאָגן זאָגט זי מיר גאָר נישט ניט, נאָר זי לאַכט. און איך האָב פֿיַינט, אַז מע לאַכט פֿון מיר. בוזי גלייבט נישט, אַז איך קען זיך אַרויפֿדראַפּן אויפֿן העכסטן בוים (איך זאָל נאָר וועלן!). בוזי גלייבט נישט, אַז איך קען שיסן (איך זאָל נאָר האָבן מיט וואָס!). לאָז נאָר קומען פּסח, דער ליבער גוטער פּסח, ווען מע קען שוין זיַין אין דרויסן, אויף דער פֿריַיער לופֿט, נישט פֿאַר טאַטע-מאַמע אין די אויגן, – וועל איך איר באַווייַזן אַזעלכע קונצן, אַז זי וועט אַרויס פֿון די כּלים!

ד

געקומען דער ליבער גוטער יום-טובֿ פּסח.

מע האָט אונדז ביידן אויסגעקליידט אויף יום-טובֿ בגדי-מלכות. אַלץ, וואָס אויף אונדז איז געווען, האָט געגלאַנצט, געשיַינט און געקנאַקט. איך קוק אויף בוזין און איך דערמאָן מיך אין דעם שיר-השירים, וואָס איך האָב געלערנט פֿאַר פּסח מיטן רבין אין חדר. אַ פּסוק נאָך אַ פּסוק: „**הנך יפה רעיתי** – שיין ביזט דו, מיַין חבֿרטע,

שיין ביזט דו ביז גאָר. אייגעלעך ווי טײַבעלעך, הערעלעך ווי ציגעלעך, גליטשן זיך אַראָפּ אַ באַרג. ציינדעלעך – ווײַסע שעפֿעלעך, פֿון טײַך אַרויס, איינס און איינס, איין מאַמע האָט זיי געהאַט. רויטע שנירעלעך – דײַנע ליפּעלעך, אַז דו רעדסט, איז צוקער־זיס״.

זאָגט מיר, איך בעט אײַך, פֿאַר וואָס אַז מע קוקט אויף בוזין, מוז מען זיך דערמאָנען אין דעם שיר־השירים? פֿאַר וואָס אַז מע לערנט שיר־השירים, קומט אויף די געדאַנקען בוזי?

ה

אַ זעלטענער ערבֿ־פּסח. אַ ליכטיקער טאָג. אַ וואַרעמער אין דרויסן.

– גייען מיר?

אַזוי זאָגט צו מיר בוזי, און איך פֿיל, אַז איך ברען. די מאַמע האָט אונדז ניט געזשאַלעוועט קיין ניס. פֿולע קעשענעס מיט ניס. זי האָט אָבער גענומען בײַ אונדז דאָס וואָרט, אַז מיר זאָלן איצט, פֿאַרן סדר, נישט דערוועגן זיך די ניס צו קנאַקן. שפּילן זיך אין ניס – וויפֿל דאָס האַרץ גלוסט. מיר לאָזן זיך גיין. די ניס לאָזן זיך הערן. אין דרויסן איז גוט. אין דרויסן איז וויל. די זון האַלט שוין ווײַט אין הימל, קוקט שוין אַראָפּ אויף יענער זײַט שטאָט. ס׳איז ברייט און גראַם און וויַיך און פֿרײַ אַרום און אַרום. ערטערווײַז שלאָגט זיך דורך פֿון באַרג, וואָס אויף יענער זײַט שול, אַ גרעזעלע אַ גרינס, אַ פֿריש, אַ צאַפּלדיקס. מיט אַ קוויטש און מיט אַ צוויץ פֿליט דורך איבער אונדזערע קעפּ אַ גלײַך שנירל פֿון קליינע שוועלבעלעך, און ווידער דערמאָן איך מיך אין דעם שיר־השירים פֿון חדר: ״**הנצנים** – די שפּראָצונגיין האָבן זיך שוין באַוויזן אויף דער ערד, די צײַט פֿון דעם סאָלאָוויטשיק איז געקומען, און אַ קול פֿונעם ערשטן זומער פֿייגל האָט זיך געלאָזט הערן אין אונדזער לאַנד״. איך פֿיל מיך מאָדנע גרינג. עס דאַכט זיך מיר, אַז איך האָב געפֿלויגן: אָט הייב איך מיך אויף און פֿלי.

פֿון שטאָט לאָזט זיך הערן אַ מאָדנער הילך. עס רוישט. עס קאָכט. עס זידט. ס׳איז ערבֿ-פּסח! אַ זעלטענער ערבֿ-פּסח! אַ ליכטיקער טאָג. אַ וואַרעמער אין דרויסן.

אין מײַנע אויגן באַקומט אין דער מינוט די גאַנצע וועלט נאָר אַן אַנדער פּנים. אונדזער הויף איז אַ שלאָס. אונדזער שטוב איז אַ פּאַלאַץ. איך בין אַ פּרינץ. בוזי איז אַ פּרינצעסין. די קלעצער, וואָס ליגן אָנגעוואָרפֿן בײַ דער שטוב, זענען טענענביימער און בוקסנביימער, וואָס ווערן דערמאָנט אין שיר-השירים. די קאַץ, וואָס ליגט בײַ דער טיר און וואַרעמט זיך אויף דער זון, איז פֿון די פֿעלד-אינדען, פֿון די **אילות-השׂדה**, וואָס ווערן דערמאָנט אין שיר-השירים. דער באַרג, וואָס אויף יענער זײַט שול – דאָס איז דער **לבֿנון**, וואָס ווערט דערמאָנט אין שיר-השירים. די ווײַבלעך און מיידלעך, וואָס שטייען אין דרויסן און וואַשן און פּרעסן און כּשרן אויף פּסח – דאָס זענען די טעכטער פֿון ירושלים, וואָס ווערן דערמאָנט אין שיר-השירים. אַלעס, אַלעס איז פֿון שיר-השירים.

איך גיי די הענט אין די קעשענעס, טרייסל מיט די ניס. די ניס קלינגען. בוזי גייט מיט מיר טריט בײַ טריט. איך קען נישט גיין פּאַוואָליע, עס טראָגט מיך אין דער לופֿטן. מיר ווילט זיך פֿליִען, שוועבן, טראָגן זיך ווי אַן אָדלער. איך לאָז מיך לויפֿן. בוזי לויפֿט מיט מיר. איך שפּרינג אויף די צענויפֿגעלעגטע קלעצער, פֿון איין קלאָץ אויפֿן אַנדערען. בוזי שפּרינגט מיט מיר. איך אַרויף, זי אַרויף. איך אַראָפּ, זי אַראָפּ. ווער וועט זיך פֿריִער אײַנמידן? איך האָב געטראָפֿן.

– ביז וואַנעט איז דער שיר?

אַזוי זאָגט צו מיר בוזי. און איך ענטפֿער איר מיטן לשון פֿון שיר-השירים:

– **עד שיפֿוח היום** – ביז עס וועט אַ בלאָז טאָן דער טאָג, **ונסו הצללים** – און עס וועלן אַנטלויפֿן די שאָטנס – באַ-באַ-באַ! דו האָסט זיך אײַנגעמידט, און איך נישט!

ז

איך פֿיל מיך גליקלעך, וואָס בוזי קען נישט דאָס וואָס איך. און אין דער זעלבער צײַט האָב איך אויף איר רחמנות. עס טוט מיר ווי דאָס האַרץ. עס דאַכט זיך מיר, אַז זי איז פֿאַרזאָרגט. בוזי האָט שוין אַזאַ טבֿע: פֿריילעך-פֿריילעך – פּלוצעם זאָל זי זיך אַוועקזעצן אין אַ ווינקעלע און וויינען שטילערהייט. וויפֿל די מאַמע זאָל זי דעמאָלט נישט טרייסטן, וויפֿל דער טאַטע זאָל זי דעמאָלט נישט קושן – עס העלפֿט קיין זאַך נישט. בוזי מוז זיך אויסוויינען. נאָך וועמען? נאָכן טאַטן, וואָס איז אַזוי פֿרי געשטאָרבן? צי נאָך דער מאַמע, וואָס האָט חתונה געהאַט, אַוועקגעפֿאָרן און פֿאַרגעסן דעם זײַ-געזונט? אַך, איר מאַמע, איר מאַמע! אַז מע דערמאָנט איר די מאַמע, ווערט זי אַלערליי קאָלירן. זי האַלט נישט פֿון איר מאַמע. זי רעדט נישט קיין שלעכט וואָרט אויף דער מאַמע, נאָר זי האָלט נישט פֿון איר. איך ווייס דאָס פֿאַר געוויס. איך קען נישט לײַדן, אַז בוזי זיצט פֿאַרזאָרגט. איך זעץ מיך אַוועק לעבן איר אויף די קלעצער און וויל איר צעשלאָגן די געדאַנקען.

ח

איך האַלט די הענט אין די קעשענעס. קלינג מיט די ניס און זאָג צו איר:

– טרעף, וואָס איך קען טאָן, אַז איך וועל?

– וואָס קענסט דו טאָן?

– אַז איך וועל, גייען איבער אַלע דײַנע ניס צו מיר.

– וועסט זיי בײַ מיר אָפּגנבֿנען?

– נײַן. מיר וועלן אַפֿילו נישט אָנהייבן שפּילן.

– וואָס-זשע, וועסט זיי בײַ מיר אַוועקנעמען מיט גוואַלד?

– נײַן. זיי גייען אַליין אַריבער צו מיר.

זי הייבט אויף אירע שיינע אויגן אויף מיר. אירע שיינע בלויע שיר-השירים-אויגן.

איך זאָג צו איר:

– דו מיינסט, אַ פּנים, אַז איך טרײַב קאַטאָוועס? איך האָב, נאַרעלע, אַזאַ שפּרוך... איך זאָג אַ פּסוק...

זי עפֿענט אויף די אויגן נאָך שטאַרקער. איך פֿיל מיך גרויס. איך געב איר צו פֿאַרשטיין, ווי אַ גרויסער, ווי אַ העלד:

– מיר, ייִנגלעך קענען אַלצדינג. בײַ אונדז אין חדר איז דאָ אַ חבֿר, שײַקע דער בלינדער רופֿט מען אים (ער איז אַ בלינדער אויף איין אויג), ווייסט ער אַלצדינג. ס'איז נאָר נישטאָ אַזאַ זאַך אויף דער וועלט, וואָס שײַקע זאָל נישט וויסן. אַפֿילו קבלה. ווייסט דו, וואָס הייסט קבלה?

– ניין. פֿון וואַנען זאָל זי וויסן?

איך פֿיל מיך אויפֿן זיבעטן הימל, וואָס איך קען איר געבן אַ לעקציע וועגן קבלה.

– קבלה, נאַרעלע, איז אַזאַ זאַך, וואָס קומט צו נוץ. מיט קבלה קען איך מאַכן אַזוי, אַז איך זאָל דיך זען, און דו מיך נישט. מיט קבלה קען איך צאַפּן ווײַן פֿון אַ שטיין און גאָלד פֿון דער וואַנט. מיט קבלה קען איך מאַכן אַזוי, אַז מיר ביידע, אַזוי ווי מיר זיצן אָט, זאָלן מיר זיך אויפֿהייבן ביז צו דער כמאַרע. און נאָך העכער פֿון דער כמאַרע!...

ט

אויפֿהייבן זיך אין דער הויך מיט בוזין דורך קבלה ביז דער כמאַרע, און נאָך העכער פֿון דער כמאַרע, און אַוועקפֿלִיען מיט איר ווײַט-ווײַט, אויף יענער זײַט אוקינוס, – דאָס איז געווען איינער פֿון מײַנע בעסטע חלומות. דאָרט, אויף יענער זײַט אוקינוס, הייבט זיך דאָך אָן דאָס לאַנד פֿון די קאַרליקעס, וואָס קומען אַרויס פֿון די גבורים פֿון דוד המלכס צײַטן. די קאַרליקעס זענען דאָך בטבֿע זייער גוטע מענטשעלעך. לעבן – לעבן זיי נאָר פֿון צוקערקעס מיט מאַנדל-מילך,

שפּילן גאַנצע טעג אויף קליינע פֿײַפֿלעך און טאַנצן אַלע אין איינעם אַ ״קאַראַהאָד״, האָבן קיין מורא נישט פֿאַר קיין זאַך און האָבן ליב געסט. פֿון אונדז אַז עס קומט עמעצער צו פֿאָרן, געבן זיי אים עסן און טרינקען, שענקען אים די טײַערסטע קליידער מיט אָן אַ שיר זילבערנע און גאָלדענע כּלים און פֿאַרן אַוועקפֿאָרן שטופּן זיי אים אָן פֿולע קעשענעס מיט דימענטן און מיט בריליאַנטן, וואָס וואַלגערן זיך בײַ זיי, ווי, למשל, בײַ אונדז מיסט אויף דער גאַס.

– ווי מיסט אויף דער גאַס? נו?

אַזוי האָט מיר אַ מאָל אַ זאָג געטאָן בוזי, אַז איך האָב איר דערציילט פֿון די קאַרליקעס.

– דו גלייבסט נישט?

– און דו גלייבסט?

– פֿאַר וואָס נישט?

– ווו האָסט דו דאָס געהערט?

– וואָס הייסט, ווו? אין חדר.

– אַך! אין חדר?...

נידעריקער, נידעריקער לאָזט זיך אַראָפּ די זון און באַפֿאַרבט דעם הימל מיט אַ רויטן פּאַס פֿון גינגאָלד. דאָס גאָלד שײַנט אָפּ אין בוזיס אויגן. זיי באָדן זיך אין גאָלד!

י

מיר ווילט זיך זייער, אַז בוזי זאָל נתפּעל ווערן פֿון שײַקעס מעטאָדע און פֿון די קונצן, וואָס איך קען מאַכן מיט קבלה. בוזי אָבער הייבט נישט אָן נתפּעל צו ווערן. אדרבה, עס ווײַזט זיך מיר אויס, אַז זי לאַכט. וואָס דען באַווײַזט זי מיר אַלע אירע פּערלדיקע ציינדעלעך? עס הייבט מיך אָן פֿאַרדריסן און איך זאָג צו איר:

– דו גלייבסט מיר אפֿשר נישט?

בוזי לאַכט.

– דו מיינסט אפֿשר, אַז איך באַרים זיך? אַז איך טראַכט אויס פֿון קאָפּ ליגנס?

בוזי לאַכט נאָך שטאַרקער. ע! וויבאַלד אַזוי, דאַרף מען זיך מיט איר אָפּרעכענען! איך ווייס שוין מיט וואָס. איך זאָג צו איר:

– דער חסרון איז, וואָס דו ווייסט נישט, וואָס הייסט קבלה. דו זאָלסט וויסן, וואָס קבלה איז, וואָלסטו אַזוי נישט געלאַכט.מיט קבלה, אַז איך וויל, קאָן איך אַראָפּברענגיין אַהער דײַן מאַמע. יאָ-יאָ. און אַז דו וועסט מיך שטאַרק בעטן, ברענג איך דיר זי נאָך הײַנטיקע נאָכט, רײַטנדיק אויף אַ שטעקן.

מיט אַ מאָל הערט זי אויף צו לאַכן. אַ וואָלקנדל איז איבערגעלאָפֿן איבער איר שיין ליכטיק פּנים, און עס ווײַזט זיך מיר אויס, אַז די זון איז פּלוצעם פֿאַרפֿאַלן געוואָרן. אויס זון. אויס טאָג. איך האָב מורא, אַז איך האָב אַ ביסל איבערגעכאַפּט די מאָס. איך האָב נישט געדאַרפֿט אָנרירן איר ווייטיק – די מאַמע אירע. איך האָב חרטה אויף דער מעשׂה. מע דאַרף עס פֿאַרגלעטן. מע דאַרף זיך מיט איר איבערבעטן, איך רוק מיך צו צו איר. זי קערט זיך אָפּ פֿון מיר. איך וועל זי נעמען בײַ דער האַנט, איך וועל איר זאָגן מיטן לשון פֿון שיר-השירים: "**שובי, שובי, השולמית** – קער זיך אום צו מיר, בוזי!..." פּלוצעם הערט זיך אַ כּל פֿון שטוב אַרויס:

– שימעק! שימעק!

שימעק – דאָס בין איך. דאָס רופֿט מיך מײַן מאַמע, איך זאָל גיין מיטן טאַטן אין שול אַרײַן.

יא

דאָס גייען מיטן טאַטן אין שול אַרײַן ערבֿ-פּסח דאַווענען – וואָס קען שוין זײַן אַ גרעסערער פֿאַרגעניגן? וואָס איז ווערט דאָס אַליין, וואָס מען איז אָנגעטאָן פֿון קאָפּ ביז פֿוס שפּאָגל נײַ, און ס'איז דאָ מיט וואָס צו באַווײַזן זיך פֿאַר די חבֿרים? הײַנט דאָס דאַווענען? דער ערשטער יום-טובֿדיקער מעריבֿ? דער ערשטער יום-טובֿדיקער ברכו?

אַך! וויפֿל תּענוגים דער גוטער גאָט האָט אָנגעגרייט פֿון ייִדישע קינדערס וועגן!

– שימעק! שימעק?

די מאַמע מײַנע האָט קיין צײַט נישט. "איך וועל גיין, איך וועל באַלד גיין, אָטאָ גיי איך! איך וועל נאָר זאָגן בוזין צוויי ווערטער. מער נישט ווי צוויי ווערטער"...

און איך זאָג איר צוויי ווערטער. איך בין זיך מודה פֿאַר איר, אַז דאָס, וואָס איך האָב איר אָט ערשט געזאָגט, איז נישט אמת. מאַכן מיט קבלה אַזוי, אַז יענער זאָל פֿליִען – דאָס קאָן מען נישט. אַליין – יאָ, איך אַליין זאָל פֿליִען – דאָס קאָן איך. און דאָס וועל איך איר ווײַזן. לאָז נאָר איבערגיין דער יום-טובֿ, אַזוי מאַך איך די ערשטע פּרווו. איך וועל זיך אויפֿהייבן פֿאַר איר אין די אויגן, אָט דאָ אויף דעם אָרט, ווו די קלעצער ליגן, און וועל אין איין מינוט זײַן שוין אויף יענער זײַט כמאַרע. פֿון דאָרט וועל איך זיך נעמען רעכטס, אַהינצו-אָ – זעסט דו? – דאָרט ענדיקט זיך אַלצדינג און עס הייבט זיך שוין אָן דער ים-הקרח.

יב

בוזי הערט זיך צו מיט קאָפּ. די זון שיקט אירע לעצטע שטראַלן, צעקושט זיך מיט דער ערד.

– וואָס הייסט דאָס ים-הקרח? – פֿרעגט מיך בוזי. – ים-הקרח ווייסט דו נישט? ים-הקרח הייסט דער פֿאַרגליווערטער ים. דאָס וואַסער איז געדיכט אַזוי ווי לעבער און געזאַלצן אַזוי ווי ליִאָק. קיין אָקרענטן גייען נישט אויף אים, און מענטשן, אַז זיי כאַפּן זיך אַהין אַרײַן, קענען זיי שוין צוריק נישט קומען קיין מאָל.

בוזי קוקט אויף מיר מיט גרויסע אויגן. – למאי זשע זאָלסט דו גיין אַהין? – איך גיי דען, נאַרעלע? איך פֿלי דאָך. איך פֿלי פֿון אויבן, אַזוי ווי אַן אָדלער. אין עטלעכע מינוט בין איך דאָך שוין ווידער אויף דער יבשה. דאָרט הייבן זיך אָן די צוועלף הויכע בערג, וואָס שפּריצן מיט פֿײַער, און אויפֿן צוועלפֿטן באַרג, סאַמע בײַם שפּיץ, שטעל איך זיך אָפּ און גיי צו-פֿוס זיבן מײַל, ביז איך קום צו אַ געדיכטן וואַלד. נאָך

דעם גיי איך וואַלד-איַין, וואַלד-אויס, ביז איך קום-צו צו אַ קליין וואַסערל. דאָס וואַסערל שווים איך אַריבער און צייל אָפּ זיבן מאָל זיבן, וואַקסט אויס פֿאַר מיר אַן אַלטיטשקער מיט אַ לאַנגיין באָרד און פֿרעגט מיך: "וואָס איז דיַין באַגער?" זאָג איך אים: "פֿיר מיך אָפּ צו דער בת-מלכּה".

– וואָסער בת-מלכּה?

אַזוי זאָגט צו מיר בוזי, און עס דאַכט זיך מיר, אַז זי איז דערשראָקן.

– די בת-מלכּה – דאָס איז די שיינע פּרינצעסין, וואָס מע האָט זי אויפֿגעכאַפּט פֿון אונטער דער חופּה און מע האָט זי פֿאַרכּישופֿט און אַוועקגעפֿירט און אַריַינגעזעצט אין אַ קרישטאָלענעם פּאַלאַץ, שוין זיבן יאָר...

– וואָס זשע געהער זיך עס אָן מיט דיר?

– וואָס הייסט, וואָס געהער זיך עס אָן מיט מיר? איך דאַרף דאָך זי באַפֿרייַען.

– דו דאַרפֿסט זי באַפֿרייַען?

– ווער דען?

– מע דאַרף נישט פֿליִען אַזוי וויַיט. פֿאָלג מיך, מע דאַרף נישט!...

יג

און בוזי נעמט מיך אָן ביַי דער האַנט, און איך פֿיל, ווי איר קליין וויַיס הענטל איז קאַלט. איך קוק איר אין די אויגן אַריַין און איך זע, ווי עס שיַינט זיך אָפּ אין זיי די גינגאָלדענע זון, וואָס געזעגנט זיך מיטן טאָג, מיטן ערשטן ליכטיקן ווארעמען ערבֿ-פּסח טאָג. ביסלעכוויַיז שטאַרבט אָפּ דער דאָזיקער טאָג. ווי אַ ליכט ווערט אויסגעלאָשן די זון. דער הילך, וואָס איז געשטאַנען דעם גאַנצן טאָג, ווערט פֿאַרשטאָרבן. מע זעט שוין ניט כּמעט קיין לעבעדיקן מענטשן אויף דער גאַס. אין די פֿענצטער פֿון די הײַזלעך באַוויזן זיך פֿיַיערלעך פֿון די יום-טובֿדיקע בענטשליכט. אַ מאָדנע, אַ הייליקע שטילקייט

רינגעלט אונדז אַרום, מיך מיט בוזין, און מיר פֿילן זיך פֿעסט צונויפֿגעגעסן מיט דער דאָזיקער יום-טובֿדיקער שטילקייט.

—שימעק! שימעק!

יד

דאָס דריטע מאָל שוין, אַז די מאַמע רופֿט מיך, איך זאָל גיין מיטן טאַטן אין שול אַרײַן. ווייס איך דען אַליין נישט, אַז מע דאַרף גיין אין שול אַרײַן? איך וועל דאָ זיצן נאָך אַ מינוט, איין מינוט, נישט מער. דערהערט בוזי, אַז מע רופֿט מיך, רײַסט זי אַרויס איר האַנט. כאַפּט זיך אויף און טרײַבט מיך:

– שימעק, דיך רופֿט מען דאָס, דיך. גיי-גיי. שוין צײַט. גיי-גיי.

איך קלײַב מיך גיין. אויסגעבלאָזן האָט דער טאָג. אויסגעלאָשן האָט די זון. פֿונעם גאָלד איז געוואָרן בלוט. אַ ווינטל האָט אַ בלאָז געטאָן, אַ גרינגס, אַ קילס. בוזי טרײַבט מיך, איך זאָל גיין. איך וואַרף אויף איר דעם לעצטן בליק. גאָר נישט די בוזי, וואָס פֿריִער. אַן אַנדער פּנים מיט אַן אַנדער חן באַקומט זי אין מײַנע אויגן אינעם דאָזיקן פֿאַרכּישופֿטן אָוונט. "די פֿאַרכּישופֿטע פּרינצעסין" – פֿליט מיר דורך אַ געדאַנק אין קאָפּ. בוזי לאָזט מיך אָבער נישט לאַנג מיט מײַנע געדאַנקען. זי טרײַבט מיך, זי טרײַבט מיך, איך זאָל גיין. איך לאָז מיך גיין און קוק מיך אום צוריק אויף דער פֿאַרכּישופֿטער פּרינצעסין, וואָס האָט זיך אין גאַנצן צונויפֿגעגעסן מיטן דאָזיקן פֿאַרכּישופֿטן פּסח-אָוונט, און איך בלײַב שטיין אַ פֿאַרכּישופֿטער. ווײַזט זי מיר אָבער מיט דער האַנט: איך זאָל גיין! איך זאָל גיין!... און עס מאָלט זיך מיר אויס, אַז איך הער איר קול, ווי זי זאָגט צו מיר מיטן לשון פֿון שיר-השירים:

– **ברח דודי** – אַנטלויף, מײַן געליבטער! **ודמה לך לצבי** – און זײַ געגליכן צו אַ הירש, אָדער צו אַ אינד אויף די בשׂמים בערג!...

באַאַרבעט און צוגעגרייט פֿון אַליסיאַ ראַמאָס גאָנזאַלעז, נח מילער, לעאָנאַרד פּראַגער
רפֿאל פֿינקל און אבֿרהם ברוך בערקאָוויץ

Copyright © 2001 Noyekh Miller and Leonard Prager

All Rights Reserved